

Diana wróciła do Pałacu na Wyspie

Marmurowe popiersie antycznej bogini Diany, zaginione podczas II wojny światowej, znów można podziwiać w Pałacu na Wyspie. 18 grudnia br. wicepremier, minister kultury prof. Piotr Gliński uroczyście przekazał odzyskaną rzeźbę autorstwa Jeana-Antoine'a Houdona na ręce dyrektora Muzeum Łazienki Królewskie Tadeusza Zielniewicza.

"Klasyczne proporcje, piękno - broni się samo. Tu nie trzeba nic mówić" – mówił prof. Gliński podczas uroczystości przekazania rzeźby.

Przypomniął, że *Diana* to jedno z tych dzieł, które zniknęły z polskich kolekcji podczas II Wojny Światowej.

Minister zapowiedział również, że działania na rzecz odzyskiwania dóbr kultury będą intensyfikowane. Przypomniął: - *mamy w naszych zasobach internetowych, w dokumentacji 63 tys. dzieł sztuki, które są poszukiwane.*

Wicepremier zaznaczył, że w tym roku udało się odzyskać osiem dzieł sztuki.

Przypomniął m.in. listopadową prezentację obrazu "Schody Gigantów na dziedzińcu Pałacu Dożów" Francesco Lazzaro Guardiiego - odzyskanego dzieła autorstwa XVIII-wiecznego malarza weneckiego - która zainaugurowała cykl wystaw

"Utracone/Odzyskane" w warszawskiej Galerii Kordegarda.

Prof. Gliński zapowiedział, że w pomoc w dziedzinie odzyskiwania przez Polskę dóbr kultury angażowani będą Polacy za granicą.

-Będziemy chcieli, w związku z reorganizacjami dotyczącymi funkcjonowania najogólniej rzecz biorąc relacji między państwem polskim a Polonią, Polakami za granicą, także te środowiska włączać w pomoc na rzecz odzyskiwania dzieł sztuki - powiedział.

Opisując odzyskane dzieło Houdona, które wróciło do Łazienek Królewskich, minister podsumował: -- „Diana jest po prostu piękna. A piękno jest nam w życiu potrzebne. Łagodzi obyczaje”.

Burzliwe losy rzeźby Houdona

Marmurowe popiersie antycznej bogini Diany powstało w 1777 r. Przedstawia rzymską boginię łowów i księżycą, występującą w XVIII-wiecznej symbolice jako noc. Twórcą popiersia był francuski rzeźbiarz neoklasycystyczny Jean-Antoine Houdon.

Od końca XVIII w. Diana znajdowała się w kolekcji króla Stanisława Augusta, eksponowanej w Pałacu na Wodzie. Popiersie zaginęło z Łazienek Królewskich w trakcie nazistowskiej okupacji w 1940 roku. Wraz z 56 obrazami z Muzeum Narodowego w Warszawie, wywiezione zostało do Krakowa, gdzie mieściła się kwatera główna Generalnego Gubernatora Hansa Franka. Od tamtej chwili miejsce przechowywania bezcennej rzeźby pozostawało tajemnicą. Popiersie udało się odnaleźć dopiero w wiedeńskim domu aukcyjnym, gdzie zostało zgłoszone na licytację przez prywatnego kolekcjonera. W sprawę natychmiast zaangażowało się Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, występując o jego zwrot. W sprowadzeniu rzeźby do

Kultury i Dziedzictwa Narodowego, występując o jego zwrot. W sprowadzeniu rzeźby do Polski pomogła również ambasada RP w Wiedniu oraz firma Art Recovery Group. Zarówno wspomniana firma, jak i zaangażowana w odzyskanie rzeźby Ewa Ziemińska z Muzeum Narodowego w Warszawie – zostali uhonorowani Dyplomem Ministra.

Teraz bezcenne dzieło będzie eksponowane na swoim historycznym miejscu w Sali Jadalnej w Pałacu na Wyspie. Jedyne bliźniacze popiersie Diany Houdona znajduje się w National Gallery of Art w Waszyngtonie.

Stolik króla Stanisława Augusta

Rzeźba bogini Diany to nie jedyne dzieło zaginione w czasie II wojny światowej, które powróciło w tym roku do Łazienek Królewskich. Od kwietnia w Pałacu na Wyspie można podziwiać również rokokowy stół do gry w karty z kolekcji króla Stanisława Augusta. Podczas II wojny światowej stół został zarekwirowany przez nazistów do dekoracji jednej z ich warszawskich rezydencji. Potem ślad po nim zaginął. Odnalazł się dopiero w 2013 roku, kiedy pojawił się w katalogu monachijskiego domu aukcyjnego.

Działania restytucyjne MKiDN

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego od 1992 roku gromadzi dane na temat dóbr kultury utraconych na skutek II wojny światowej z terenów Polski oraz podejmuje działania mające na celu ich odzyskanie. Prowadzony przez MKiDN jedyny ogólnopolski rejestr ruchomych dóbr kultury zawiera blisko 63 tys. pozycji i jest dostępny on-line: www.dzielautracone.gov.pl.

MKiDN korzystając z narzędzi internetowych stale monitoruje międzynarodowy rynek dzieł sztuki w poszukiwaniu polskich strat wojennych. Resort weryfikuje także zdigitalizowane zbiory publiczne za granicą. Korzysta z szerokiego spektrum możliwości w zakresie odzyskiwania utraconych dóbr kultury. W ostatnich latach nawiązano ścisłą współpracę z polską Policją i Prokuraturą oraz organami ścigania w innych krajach np. Interpolem czy amerykańskim Federal Bureau of Investigation (FBI). Niejednokrotnie też korzystano z pomocy polskich placówek dyplomatycznych i konsularnych.

Do dziś, dzięki staraniom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz dokumentacji zgromadzonej w resorcie, do kraju powróciło kilkadziesiąt cennych obiektów, w tym m.in.: „Popiersie Diany” Antoine’a Houdona, obraz Francesco Guardiego „Schody pałacowe”, „Żydówka z pomarańczami” Aleksandra Gieryskiego, obrazy Juliana Fałata „Przed Polowaniem w Rytwianach” i „Naganka na polowaniu w Nieświeżu”, „Murzynka” Anny Bilińskiej-Bohdanowiczowej oraz „Czaty” Józefa Brandta.

Źródło: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

